

Informacja na temat zasad gwarantowania depozytów w systemie rumuńskim

1. Informacje ogólne

Instytucją gwarantującą depozyty w Rumunii jest Bankowy Fundusz Gwarantowania Depozytów (rum.: „Fondul de Garantare a Depozitelor in Sistemul Bancar”; ang.: “ Bank Deposit Guarantee Fund” - FGDB). Fundusz został utworzony we wrześniu 1996 roku na mocy uchwały Rady Ministrów Rumunii nr 39/1996. Pierwsze próby utworzenia w Rumunii systemu gwarantowania depozytów zostały podjęte już w latach 1930-ych, kiedy to powstała komisja rządowa do spraw gwarantowania depozytów w bankach. Przygotowała ona projekt ustawy o gwarantowaniu depozytów w Rumunii, który jednak do wybuchu II Wojny Światowej nie został przyjęty przez parlament. Dopiero 60 lat później został utworzony Fundusz, będący niezależną instytucją rządową. Działalność FGDB finansowana jest ze środków instytucji finansowych objętych gwarancjami.

W pierwszych latach istnienia FGDB jego zadaniem było jedynie gwarantowanie depozytów osób fizycznych. Obecnie Fundusz gwarantuje również środki pieniężne zdeponowane przez osoby prawne, a od końca 2011 roku nabył uprawnienia do przeprowadzania procesu uporządkowanej likwidacji banków i administrowania funduszem celowym.

Członkami systemu gwarantowania depozytów w Rumunii są 33 licencjonowane i działające na terytorium tego kraju banki w tym 30 banków komercyjnych, jedna centrala banków spółdzielczych oraz dwa banki hipoteczne. Członkostwo w systemie jest obowiązkowe. W Rumunii działa ponadto dziewięć oddziałów banków zagranicznych, które są członkami systemów gwarantowania depozytów krajów pochodzenia.

W Polsce nie działają oddziały banków rumuńskich, które byłyby objęte gwarancjami FGDB.

Fundusz jest członkiem zarówno Europejskiego Forum Gwarantów Depozytów (EFDI), jak też Międzynarodowego Stowarzyszenia Gwarantów Depozytów (IADI).

2. Organy decyzyjne i biuro FGDB

Organami decyzyjnymi FGDB są Rada Funduszu (*Board*) oraz Zarząd (*Executive Board*).

Rada Funduszu składa się z siedmiu osób:

- Przewodniczącego i dwóch członków powoływanych przez Narodowy Bank Rumunii (bank centralny), pełniący w Rumunii rolę nadzorcy nad systemem bankowym;
- Dwóch członków powoływanych przez Związek Banków Rumunii;
- Jednego przedstawiciela Ministerstwa Finansów; oraz
- Jednego przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości.

Kadencja tego organu trwa trzy lata. Od 2011 roku przewodniczącą Rady jest Lia Rodica Tase.

W skład Zarządu FGDB wchodzi Dyrektor, Zastępca Dyrektora, Dyrektor Ekonomiczny oraz czterech dyrektorów departamentów. Od 12 października 2009 r. Dyrektorem Funduszu jest Eugen Dijmarescu.

Rada Funduszu nadzoruje prace Zarządu i biura Funduszu, ustala regulacje wewnętrzne oraz określa kierunki rozwoju FGDF. Organ ten zatwierdza wysokość opłaty rocznej, przyjęcie nowych instytucji członkowskich, przyjmuje zasady polityki inwestycyjnej Funduszu oraz nadzoruje wypłatę środków gwarantowanych deponentom.

Od 10 listopada 2011 roku Fundusz jest członkiem rumuńskiego Narodowego Komitetu Stabilności Finansowej. Komitet został utworzony 31 lipca 2007 roku dla zapewnienia sprawnej wymiany informacji między instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego Rumunii oraz w razie potrzeby dla efektywnego zarządzania sytuacją kryzysową w sektorze finansowym. W skład tego ciała wchodzi obok Dyrektora FGDB Minister Finansów, Prezes banku centralnego, Prezes Komisji Papierów Wartościowych, Prezes Komisji Nadzoru Ubezpieczeniowego oraz Przewodniczący Komisji Nadzoru nad Prywatnymi Funduszami Emerytalnymi.

Raport roczny FGDB wraz ze sprawozdaniem finansowym przedstawiany jest Parlamentowi Rumuńskiemu.

FGDB zatrudnia 37 pracowników etatowych. Biuro Funduszu podzielone jest na dziesięć departamentów: Analizy i Kontroli Instytucji Kredytowych; Audytu; Finansowo - Księgowy; Informatyki; Komunikacji i Kontaktów z Mediami; Prawny; Restrukturyzacji, Stabilizacji i

Likwidacji Instytucji Kredytowych; Studiów i Polityki Finansowej (z wydzieloną w strukturze komórką Współpracy z Zagranicą); Wsparcia Administracyjnego; Zarządzania Ryzykiem.

3. Zakres gwarancji depozytów i zasady wypłaty środków gwarantowanych

Rumuński system gwarantowania depozytów został w pełni dostosowany do przepisów Dyrektywy 2009/14/WE z 11 marca 2009 r. nowelizującej Dyrektywę 94/19/WE w sprawie systemów gwarancji depozytów. FGDB gwarantuje wkłady na rachunkach w bankach osobom fizycznym oraz prawnym, jednak tylko tym, które są uprawnione do sporządzania uproszczonych sprawozdań finansowych. W całości gwarantowane są depozyty do wysokości 100.000 EUR, zarówno w lejach rumuńskich, jak i w walutach obcych, w tym spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W przypadku wspólnych rachunków dwóch lub więcej osób nie obowiązuje zasada zwielokrotniania limitu gwarancyjnego.

Gwarancjami nie są objęte depozyty instytucji rządowych, a także banków oraz innych instytucji finansowych, w tym firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych. Wyłączeniu podlegają ponadto depozyty nieimienne oraz depozyty, które pochodzą z transakcji uznanych za przestępstwo zgodnie z prawem rumuńskim.

Do wypłaty sum gwarantowanych nie są uprawnieni także wyżsi menedżerowie likwidowanego banku.

Przy wyliczaniu kwoty należnej deponentowi nadal dokonywana jest kompensata należności z zobowiązaniami deponenta wobec danej instytucji finansowej.

Obecny limit gwarancyjny w wysokości równowartości 100.000 EUR obowiązuje od 31 grudnia 2010 roku. Tak wysoki limit gwarancji sprawia, że gwarancjami FGDB objętych jest prawie 89% sumy depozytów należących do osób fizycznych i 99,9% deponentów będących osobami fizycznymi. W przypadku osób prawnych uprawnionych do sporządzania uproszczonych sprawozdań finansowych, gwarancjami objętych jest 98,7% deponentów i prawie 50% sumy depozytów złożonych przez tę grupę klientów w bankach rumuńskich. Łącznie FGDB gwarantował pod koniec 2011 roku wypłatę ok. 115 mld lei (ok. 26 mld EUR).

Wypłaty z gwarancji FGDB powinny rozpocząć się nie później, niż 20 dni roboczych od dnia zawieszenia działalności banku. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek FGDB, Narodowy Bank Rumunii może wydłużyć ten termin o kolejne 10 dni roboczych. W ciągu

pierwszych 10 dni od momentu niedostępności depozytów w danym banku Fundusz zobowiązany jest do podania do publicznej wiadomości informacji o terminie rozpoczęcia wypłaty środków gwarantowanych, formie i czasie trwania wypłaty oraz o procedurze ubiegania się o należne środki.

Fundusz rokrocznie podpisuje umowy z dwoma bankami komercyjnymi, które będą pełnić funkcję banków-agentów w przypadku konieczności wypłaty środków gwarantowanych. Wypłatę ma ułatwiać obowiązujący w Rumunii system numerowych kodów identyfikacyjnych obejmujący zarówno osoby fizyczne jak i prawne. Po wypłacie można zgłaszać się w ciągu trzech lat od daty zawieszenia działalności przez dany bank.

W latach 2008 - 2011 w Rumunii nie doszło do upadłości banków, w wyniku których Fundusz byłby zobowiązany do wypłaty środków gwarantowanych. Ostatnia upadłość rumuńskiego banku miała miejsce na początku 2007 roku (Nova Bank), jednak wypłata środków gwarantowanych ograniczyła się do symbolicznej kwoty stanowiącej równowartość ok. 25 tys. USD. Największa w historii FGDB wypłata środków gwarantowanych miała miejsce w 2000 roku, kiedy bank centralny ogłosił upadłość banku Bankcoop. Deponenci otrzymali wówczas zwrot 273 mln lei (ok. 136 mln USD).

4. Źródła finansowania i zasoby finansowe FGDB

Rumuński system gwarantowania depozytów finansowany jest na zasadzie *ex ante* przez instytucje członkowskie.

Podstawowym źródłem finansowania Funduszu są opłaty początkowe oraz składki roczne. Opłata początkowa wnoszona jest przez każdą instytucję kredytową przystępującą do systemu gwarantowania depozytów. Wynosi ona 1% wartości kapitału początkowego.

Składka roczna jest składką liniową i wyliczana jest na podstawie wskaźnika procentowego określanego rokrocznie przez Radę FGDB pomnożonego przez sumę depozytów objętych gwarancjami. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów powołującej do życia Fundusz wskaźnik nie może być wyższy, niż 0,5%. Składka roczna wpłacana jest przez banki do 30 kwietnia każdego roku kalendarzowego. W roku bieżącym, podobnie jak w roku 2011, wskaźnik ten wynosi 0,3%.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 roku wartość zgromadzonych środków w funduszu wyniosła ponad 1,6 mld lei (równowartość **ok. 0,4 mld EUR**), co stanowiło **1,5%** sumy depozytów objętych limitem gwarancyjnym.

W przypadku, gdyby środki te okazały się niewystarczające do realizacji zobowiązań wobec deponentów, Fundusz może wnioskować do Zarządu Narodowego Banku Rumunii o nałożenie na banki dodatkowej opłaty specjalnej do wysokości ich całorocznej wpłaty za rok poprzedni.

Ponadto Fundusz może wnioskować do Rady Ministrów o uzyskanie gwarancji rządowych na zaciągnięcie zobowiązań na rynku finansowym. W wyjątkowych wypadkach, gdy środki pozostające w dyspozycji FGDB nie wystarczają na wypłatę środków gwarantowanych, Fundusz może także wnioskować o zaciągnięcie kredytu rządowego.

Zasoby Funduszu inwestowane są w rządowe papiery wartościowe, papiery emitowane przez Narodowy Bank Rumunii oraz instrumenty finansowe rumuńskich instytucji kredytowych. FGDB może również inwestować w papiery emitowane przez rządy i banki centralne innych państw Unii Europejskiej oraz Departament Skarbu Stanów Zjednoczonych. Do tej pory nie korzystał jednak z tej możliwości.

5. Inna działalność FGDB

Uprawnienia ustawowe FGDB wykraczają poza działalność związaną z gwarantowaniem depozytów i obejmują przeprowadzanie procesu likwidacji banków (*resolution*). Fundusz może realizować zadania administratora i likwidatora majątku instytucji kredytowej. Może on również ustanawiać bank pomostowy (*bridge bank*) lub dokonywać sprzedaży części lub całości aktywów instytucji kredytowej. W trakcie tworzenia jest oddzielny fundusz przeznaczony na finansowanie procesu uporządkowanej likwidacji (*Bank Resolution Fund*), którym administrować będzie FGDB. Rozszerzone uprawnienia o działania z zakresu *resolution* zostały nadane Funduszowi pod koniec 2011 roku. Równocześnie FGDB stał się członkiem Narodowego Komitetu Stabilności Finansowej.

W trakcie przygotowań do rozpoczęcia realizacji działań związanych z uporządkowaną likwidacją banków Fundusz korzystał ze wsparcia eksperckiego Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

6. Dane kontaktowe

Fondul de Garantare a Depozitelor in Sistemul Bancar

Bank Deposit Guarantee Fund

3 Negru Vodă St., A3 bldg., 2nd floor

030774 Bucharest, Romania

Telefon : 00 4 0314 232 804

Faks: 00 4 0314 232 800

E-mail : comunicare@fgdb.ro

Strona internetowa: www.fgdb.ro

7. Syntetyczne porównanie cech polskiego i rumuńskiego systemu gwarantowania depozytów

	Polski system gwarantowania depozytów	Rumuński system gwarantowania depozytów
Realizowane funkcje	Gwarantowanie depozytów oraz działalność pomocowa	Gwarantowanie depozytów, uprawnienia z zakresu uporządkowanej likwidacji banków
Limity gwarancyjne	100.000 EUR w 100%	100.000 EUR w 100%
Maksymalna wypłata	100.000 EUR	100.000 EUR
Kompensacja z zobowiązaniami	NIE MA	JEST
Wyłączenia spod gwarancji		
Instytucje finansowe wskazane w art. 4 (5) Dyrektywy 2006/48/WE	TAK	TAK
Firmy ubezpieczeniowe	TAK	TAK
Rząd i administracja centralna	TAK	TAK
Władze samorządowe	NIE	NIE
Banki	TAK	TAK
Fundusze inwestycyjne	TAK	TAK
Fundusze emerytalne	TAK	TAK
Kadra zarządzająca	TAK	TAK
Akcjonariusze banku	TAK	TAK
Bliscy osób odpowiedzialnych	NIE	NIE
Inne przedsiębiorstwa w tej samej grupie	NIE	NIE
Podmioty nieuprawnione do sporządzania uproszczonych sprawozdań finansowych	NIE	TAK
Depozyty nieimienne	TAK	TAK
Depozyty przyjmowane na indywidualnych warunkach, które przyczyniły się do upadłości banku	NIE	NIE
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez bank	TAK	TAK
Depozyty w walutach obcych spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego	NIE	NIE
Depozyty związane z praniem pieniędzy	TAK	TAK

Porównując Rumuński Bankowy Fundusz Gwarantowania Depozytów z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym działającym w Polsce należy zwrócić uwagę na następujące różnice między nimi:

- Funkcje systemu rumuńskiego obejmują zadania związane z przeprowadzaniem procesu uporządkowanej likwidacji banków;
- System rumuński stosuje nadal zasadę kompensaty należności z zobowiązaniami deponenta wobec danej instytucji finansowej;
- FGDB nie gwarantuje depozytów dużym podmiotom prawnym, które nie są uprawnione do sporządzania uproszczonych sprawozdań finansowych;
- W systemie rumuńskim nie jest zwiększana wysokość limitu gwarancyjnego w przypadku wspólnych rachunków dwóch lub więcej osób;
- Rumuński Bankowy Fundusz Gwarantowania Depozytów nakłada na nowych członków systemu opłatę początkową, która nie występuje w systemie polskim.

8. Bibliografia

1. Annual Report 2010, Bank Deposit Guarantee Fund: www.fgdb.ro
2. Annual Report 2009, Bank Deposit Guarantee Fund: www.fgdb.ro
3. Romanian Government Ordinance on Bank Deposit Guarantee Fund: <http://www.fgdb.ro/legal/GOVERNMENT-ORDINANCE-No-39-1996-regarding-the-sett-28.html>
4. Deposit Guarantee Systems: EFDI's First Report, European Forum of Deposit Insurers, Rome, October 2006
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z 11 marca 2009 r. zmieniająca dyrektywę 94/19/WE w sprawie systemów gwarantowania depozytów w odniesieniu do poziomu gwarancji oraz terminu wypłaty, 2009/14/WE
6. IADI international deposit insurance survey 2008, www.iadi.org/Research
7. Systemy Gwarantowania Depozytów w Polsce i na Świecie, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2005.

Warszawa, 9 marca 2012 r.